

בס"ד. משיחת יום א' פ' שלח, י"ג סיון ה'תשל"ח
- להמסיימות ד"בית רבקה" ולהמדריכות ד"מחנה אמונה" ו"פרדס חנה" תחיינה -
תרגום חפשי בלתי מוגה

וכן הוא גם בנוגע למחנכים ומחנכות, שבפרט החינוך יש לנשים ובנות גישה **עמוקה** יותר, גישה יותר **לבבית** לילדים, מאשר הגברים,

וגם בזה יש את שלש ההוראות, החל מ"הוי מתונים בדין", דכאשר מקבלים ילד שצריכים להדריכו וצריכים להשפיע עליו – אסור לסמוך על המבט הראשון ולהחליט מיד עפ"י, שעם ילד זה יש להתנהג באופן מסויים,

ואם המבט הראשון **אינו** טוב – אין להחליט מיד שיש להתנהג אתו ביד קשה, וכולי, ועל דרך זה בצד ההפכי, דכאשר במבט הראשון נראה שזה ילד **טוב** – [יכול הוא לחשוב] שאין מה להתבונן עוד אלא יחליט מיד, למלאות לו כל מבקושו, כי אפשר לסמוך על תכונותיו ועל שכלו

ע"ז אומרים, שהדבר הכי חשוב והכי רציני שבחינוך, היא הדרישה, שטרם יחליטו כיצד להתנהג עם הילד ואיזה תכנית – סדר-יום – יקבעו לו, וכן כללות החינוך – אם יהי בחומרה יתירה, או בויתור סוחף, או בדרך המיצוע, שבין שתי הקצוות –

צריכים להיות "מתונים בדין": יש **להכנס** עם כל הנשמה בהערכת נשמתו של הילד, שהקב"ה הפקיד את חינוכו בידי המדריך והמדריכה,

ואזי מובטחים, כאמור לעיל, ש"יגעת ומצאת", דכאשר אדם מחליט לעצמו, שיהי מתון בדין: הוא לא יחסוך זמן, ולא יחסוך תשומת לב, והתמסרות נשמתו, והתמסרות לבבו, להתבונן ברגשות ותכונות ונשמת הילד, טרם יחליטו כיצד להתנהג אתו – אזי מובטחים ש"יגעת ומצאת", שימצאו את הדרך הנכונה, וזה יביא להצלחה המלאה בחינוך הילד.

והנה ל"הוי מתונים בדין" יש פירוש נוסף: הפירוש הוא, דאין לומר, דאחר שכבר החליטו החלטה מסויימת, לאחר התבוננות מעמיקה, כן נשאר הדבר ואסור לשנותו – אלא בזה גופא יש להיות "מתון" ולא פזיז: כאשר עובר זמן מה, יש להתבונן שוב, לראות מה היו התוצאות מההתנהגות עם הילד בדרך שבה התנהג בזמן הראשון שבו חינוכו את הילד בדרך זו, ואז להחליט שוב אם יש מה להוסיף או לשנות, או שאפשר להמשיך בדרך שבה החליטו בפעם הראשונה.

אך לזה זקוקים להבהרה – "והעמידו תלמידים הרבה":

מחנכת יכולה לחשוב, דהיות שזו אחריות כ"כ גדולה, והיות שיש להשקיע בזה את כל הנשמה ואת כל הלב, ובלי חפזון להתבונן כיצד תהי ההנהגה בחינוך הילד, לכן אף שהיא מבינה את החשיבות העליונה שבהצבת ילד יהודי על הדרך היהודית האמיתית – תסתפק בתלמיד **אחד**, **בשני** תלמידים, או **כשלושה** תלמידים.

ע"כ אומרים מיד לאחר ההוראה "הוי מתונים בדין", דהיות שישנם ילדים שאין להם עדיין חינוך יהודי – אסור לתצטמצם למספר מסויים, ולומר, ששאר הילדים אין להם שייכות אלי, ואחרים יתעסקו בזה –

אלא אומרים, שיחד עם זה יש את הציווי: "העמידו תלמידים הרבה", דכל זמן שיש ילד יהודי שלא בטוחים, שיש לו **כבר** חינוך יהודי, או שיהי לו חינוך יהודי **מחר**, במשך הקיץ –

מוטלת הוראה ושליחות קדושה של תורתנו תורת חיים, שיש להשקיע את עצמו, ולא לחסוך טירחא ולבביות ונשמתיים, להעמיד מספר רב ביותר של תלמידים שאפשר להכניסם לד' אמות – למסגרת – שבהם יקבלו חינוך יהודי.

ואף שזה כרוך בהשקעה יתירה של נשמתו ולבו – הרי דבר ברור הוא, דכאשר רוצים לבצע את שליחות ה', הרי הוא נותן כחות, כמדובר לעיל עה"פ "אנכי ה' אלקיך": הוא נותן "כחך וחיותך", כל הכחות הנחוצים, כדי שיצליחו לא רק עם תלמיד אחד או תלמידה אחת, או עם שנים או עם שלשה, אלא יצליחו ב"תלמידים הרבה".

אך יחד עם זה יש להדגיש ענין שלישי:

היות שהוטלה עלינו השליחות הקדושה מאת הקב"ה, למשוך את מקסימום התלמידים והמודרכים על תוך הד' אמות, ואל תוך אופן החינוך, שיקבלו חינוך כפי רצון ה' – לכן [יכול הוא לחשוב] – לפחות בהתחלה, יעשה **פשרות** – יחריב רק חלק מהיהדות, כדי להכניס ילדים אלה אשר הוריהם אינם מוכנים עדיין לקבל יהדות, וע"כ הוא ירמה את הילדים, או שהיא תרמה חס ושלוש את הילדים או ההורים, ויאמר, שבזמנינו מספיק חלק מהתורה, כדי שעיי"ז ימשוך בינתיים ילדים אלה, ואח"כ יש לקוות שעם הזמן יוכל לתקן בזה משהו ולהציל את הילדים –

לכן אומרים "ועשו סייג לתורה":

אמנם א"א לדרוש מהורים ומהילד שעל ההתחלה יתחיל לקיים את כל המצוות, בעוד הוא מגיע ממקום ומחברה שאינם מוכנים עדיין לזה, ולכן אינו כשיר עדיין להתחיל עם כל הענינים בבת-אחת,

אך יחד עם זה יש להזהר, לא **לרמותו** ולומר לו, שהתורה השתנתה, ולכן גם השתנה החינוך של ילדי ישראל, וכעת מספיק עם ידברו אתם רק על "**בייסיק'ס**", **יסודות** התורה, על עשרת הדברות, בלי להזכיר שביהדות יש עוד תרי"ג – שש מאות ושלוש מצוות –

חס ושלוש לעשות כן, כפי שרואים גם בפועל: כאשר מרמים ילד, חס ושלוש – מאבדים אח"כ את כל האמון שלו בו, ואח"כ א"א לפעול עליו אפילו בדברים הכי פשוטים.

אך כאשר ילד רואה, שלהיפך, כנים אתו, ואומרים לו, דאפילו אם אינו מוכן עדיין לקיים את **כל** המצוות שעליו לקיים, יתחיל מיד לקיים את המצוות שהוא מוכן אליהם – תוך ידיעה, שיש **עוד** מצוות ואח"כ "מצוה גוררת מצוה": מצוה אחת תסלול לו את הדרך שיגיע בקלות יותר לקיום עוד מצוה ועוד מצוה, עד שיקיים את **כל** המצוות [אז מצליחים לפעול עליו].

ולזה באה ההוראה השלישית "ועשו סייג לתורה": כשם שגדר, חומה, שעושים מסביב לעיר ומסביב לבית, הוא כדי לשמור, שלא יכנס שונא לבית ולעיר, [ובנמשל: שלא יכנסו רוחות העוינות לילד יהודי וליהדות, לבית יהודי –

כמו"כ אין לוותר חס ושלוש בעניני יהדות ובית יהודי, אלא אדרבא – להקיפו ב"סייג", בחומה נוספת, כדי להגן על הילד, ועיי"ז – להגן על הוריו, וכאמור לעיל, שכל יהודי הוא "עולם מלא", כשלעצמו – וע"כ עיי"ז מגינים על "עולם" שלם, שיהי כפי רצון ה', ועיי"ז גם היא [המחנכת] מתברכת בברכות ה'.